

La mort del dels petits locals

¿On són els cinemes de poble?

Els cinemes de poble estan condemnats a desaparèixer. El futur està en el que s'anomena megacomplexos, que podran aconseguir una distribució racional de les zones d'oci.

Ja ho explicava la pel·lícula italiana *Cinema Paradiso*: cinema parroquial; adquisició de la sala per part d'un empresari i modernització del local; crisi; i enderrocament del cinema per a construir-hi un pàrquing.

A la dècada dels cinquanta als Estats Units es produïa una baixada progressiva d'espectadors a les sales cinematogràfiques i, com a conseqüència, s'iniciava el tancament de moltes sales. De 35.000, en van quedar 18.000. A principi dels anys setanta la crisi dels cinemes arribava aquí, i en general a la majoria de països occidentals. Les primeres causes assenyalaven la televisió i la incipient indústria del vídeo; algú va anar més enllà quan va apuntar la desaparició sistemàtica d'aquest espectacle àudio-visual. Però la realitat és molt més complexa.

Enric Gratacós és propietari de diverses sales de cinema a Figueres, Granollers, Terrassa i Girona. El seu avi el 1917 tocava el piano en les sessions de cinema mut. El seu pare ja era propietari d'algunes sales cinematogràfiques. Ell ha viscut molt directament els anys de la crisi. Fou una època molt dura per als exhibidors, perquè els espectadors deixaven progressivament d'anar al cine i tenir obertes les sales era cada dia més deficitari. Segons Enric Gratacós, la crisi ha estat generalitzada internacionalment, i en tots els països "el procés és sempre el mateix: caiguda fins arribar a un cul de sac, estabilització i petit creixement". Per ell, les causes del tancament de sales són "cinquanta mil". Però algunes més fonamentals que d'altres.

Els espectadors deixaven d'anar al cinema, ¿per què? La competència, en l'àmbit domèstic, de la televisió i el vídeo ha estat un factor important, però també el creixement i la diversificació de l'oferta de l'oci, sobretot l'oci juvenil, la sortida dels caps de setmana, l'afició al cotxe...

Si a la dècada dels setanta s'iniciava la

crisi, tant d'afluència d'espectadors a les sales cinematogràfiques com de tancament de sales, a finals dels vuitanta la crisi tocava fons i començava lentament una esperançadora recuperació. Des de fa una mica més d'un any, es torna a remuntar la corba d'espectadors. Pel que fa a les sales de projecció, la situació és molt més complexa. Segons destaca el llibre *La indústria del cinema a Catalunya*, el perfil de l'espectador mitjà és el d'un jove universitari resident en àmbits urbans. Els apocalíptics que profetitzaven el final del cinema no van tenir en compte el factor "jove". Per aquest sector de la població el cine és una manera de trencar amb l'àmbit familiar, del qual és protagonista la televisió, que s'ha convertit en un moble més de la casa al voltant del qual s'organitza la distribució del menjador o de la sala. El cinema progressivament torna a captar adeptes: és un ritual, un acte de consum original i modern, que gaudeix cada vegada més de campanyes de promoció i publicitat dels films.

Els exhibidors –en alguns casos– han tingut també un paper important en la sortida de la crisi, sobretot apostant per les multi-sales, que ofereixen major diversitat i mobilitat dels productes fílmics, i en la millora tècnica àudio-visual i el confort (butaques més còmodes, instal·lació d'aire condicionat...). I, malgrat tot això, les sales de cinema continuen tancant. Ara, però, no d'una manera indiscriminada. A les grans ciutats i les perifèries, de cinemes no se'n tanquen. L'agonia recau fonamentalment en els cinemes, de poble.

CINES RURALS

Segons els experts, cap municipi de menys de 10.000 habitants pot mantenir obert un cinema. Per Enric Gratacós, "actualment, un cinema només pot subsistir si és capaç d'estar al dia en l'oferta, si pot oferir novetats. El cinema és la finestra de

A la dècada dels setanta es va iniciar una crisi, tant

les novetats àudio-visuals. En els pobles de menys de 10.000 habitants, no es pot aconseguir donar aquesta oferta perquè no hi ha prou gent i, per tant, no és rendible". Els cinemes rurals que només puguin oferir pel·lícules de reestrena acabaran tancant com, en el seu moment, va passar amb els cines de barri. La televisió i el ví-

deo ja cobreixen –i amb escriu– el que antigament s'anomenaven *reprisos*.

El tancament sistemàtic de cinemes de poble és un fet. Al llarg d'aquests últims anys, la premsa comarcal –sobretot– s'ha fet ressò d'aquesta situació i ha anat posant al descobert una realitat imparable: l'enderrocament de cinemes per a fer-hi aparcaments, bingos o bancs.

L'actriu Pepa López va néixer a la Vila Joiosa. Aquest municipi, que actualment sobrepassa els vint mil habitants, fa unes dècades tenia tres cinemes, el Mediterraneo, el Jonia i l'Olimpia. Tots tres han desaparegut. L'últim sobrevingent,

Joiosa té també molta tradició en els cinemes d'estiu a l'aire lliure. Aquesta població havia arribat a tenir-ne sis, dels quals aquest estiu –si el temps ho permet– només dos projectaran pel·lícules, el Palaciet i el cinema Paz. “És una manera de passar l'estona i a l'estiu és molt agradable. Hi ha bar i, doncs, pots prendre una copa, fumar un cigarret...”, comenta Pepa López.

I L'AJUNTAMENT...

Una de les sortides per aconseguir salvar aquests cinemes és que l'ajuntament adquireix l'edifici de cara a reconvertir-lo en

quilòmetres de València. Tenia un cine, el Capitolio, que va funcionar des del 1950 fins a mitjans dels vuitanta. Paco Herrero, regidor, ens explica que el propietari havia rebut ofertes per convertir-lo en un gran supermercat o en un bingo, però el pla general ho impedia. L'ajuntament va arribar a un acord amb el propietari i va comprar el cine sobretot per conservar l'edifici. Ara l'han convertit en una casa de cultura, que disposa d'un dels auditoris de música més importants del País Valencià. S'hi fan concerts, teatre, setmanes culturals... De moment, però, de cinema no se'n projecta, si bé l'ajuntament preveu de realitzar-hi una inversió important amb vista a l'any que ve, per crear la infraestructura necessària.

Si en molts casos les dificultats posa fi a la majoria de cinemes de poblacions petites, també queden iniciatives que, barrejant la rendibilitat empresarial amb l'afany no lucratiu, tiren endavant. Parlem del Circuit Urgellenc, una cadena de 16 cinemes que funciona a les comarques de Lleida. Pere Aumedes, gerent de l'empresa, explica que aquesta aventura va començar ara deu fer trenta anys en un petit poble de cinc-cents habitants anomenat Penelles. El Circuit Urgellenc és exhibidor en sales tant de municipis mitjans com Mollerussa, Tàrraga o Balaguer –aquest és el més gran, amb 13.000 habitants– com de petits pobles com Linyola, la Poble de Segur –on l'ajuntament cedeix el local– o Penelles. La majoria dels veïns dels pobles més petits paguen voluntàriament una quota per contribuir al manteniment del cine, que projecta pel·lícules durant tot l'any cada cap de setmana.

Aquesta empresa familiar rep, a més, subvencions que dona el Ministeri de Cultura a través de la Generalitat. Aquestes ajudes institucionals van dirigides a poblacions de menys de 50.000 habitants, fora de la capital de província, que recapden anualment menys de tres milions de pessetes brutes, i que tenen una activitat mínima de quatre mesos. Les subvencions són proporcionals als ingressos per taquilla.

MEGA COMPLEXOS

Encara que els cinemes de poble estan condemnats al record, actualment s'ha aconseguit estabilitzar la crisi del tancament de sales, inclús en determinades zones el nombre de sales ha augmentat. Una sortida –tardana en relació amb altres països europeus– per afrontar la crisi fou la creació de multi-sales, imitant el model americà. Les temptatives han estat tímides

d'aflluència d'espectadors com de tancament de sales.

RAFA GIL

el Mediterraneo, el van enderrocar per construir-hi un pàrquing. La campanya de recollida de signatures no va servir de gran cosa. Pepa López creu que cada poble hauria de tenir un cinema com a mínim, perquè si no “la gent que no té vehicle, els menors de divuit anys o la gent gran, es queden sense cine”. La Vila

un espai polifuncional, on, a més de cinema, també es fa teatre, concerts, conferències... En són exemples el cinema Comtal, de Ripoll, el cine-club de Cornellà o el cinema Clavé de Tordera, els dos últims comprats per l'ajuntament el 1983.

I, en aquesta línia, presentem un altre cas. Godella és un municipi situat a uns sis

Juliol 1992

VI Festival Internacional d'Orquestres Juvenils

Dijous 16. 20.15 hores

SAN FRANCISCO YOUTH SYMPHONY ORCHESTRA
CALIFORNIA (EEUU)

Divendres 17. 20.15 hores

ORQUESTRA JOVE "LA ARTÍSTICA" DE BUNOL
WASHINGTON D.C. YOUTH ORCHESTRA (EE UU)

Dissabte 18. 19.30 hores

ORQUESTRA CLÀSSICA JUVENIL
DE TAVERNES DE LA VALLDIGNA
ORQUESTRA "SAN JERÓNIMO EL REAL" DE MADRID

Dilluns 20. 20.15 hores

JOVE ORQUESTRA DEL CIM "LA ARMÓNICA" DE BUNOL
AKADEMISCHES ORCHESTER ZÜRICH (SUÏSSA)

Dimarts 21. 20.15 hores

ORQUESTRA JOVE DE L'ATENEU MUSICAL DE CULLERA
NATIONAAL JEUGD ORKEST (HOLANDA)

Dimecres 22. 20.15 hores

ORQUESTRA DEL CONSERVATORI "JOAQUÍN RODRIGO"
DE VALÈNCIA
MARYLAND YOUTH ORCHESTRA (EE UU)

Dijous 23. 20.15 hores

ORQUESTRA DE CAMBRA "UNIÓ MUSICAL" DE LLÍRIA
FERENC ERKEL YOUTH CHAMBER ORCHESTRA (HONGRIA)

Divendres 24. 20.15 hores

JOVE ORQUESTRA "PRIMITIVA" DE LLÍRIA
JOVE ORQUESTRA VALENCIANA

Dissabte 25. 19.30 hores

ORQUESTRA "HENRY PURCELL" DE VALÈNCIA
PALO ALTO YOUTH CHAMBER ORCHESTRA
CALIFORNIA (EE UU)

Dilluns 27. 20.15 hores

ORQUESTRA SIMFÒNICA JUVENIL
"SANTA CECÍLIA" DE CULLERA
BRENTWOOD CATHEDRAL YOUTH ORCHESTRA
(ANGLATERRA)

Dimarts 28. 19.30 hores

ORQUESTRA SINFÒNICA "SIMÓN BOLÍVAR"
DE VENEÇUELA
LLIURAMENT DE PREMIS

Entrada gratuïta (localitats limitades)

i, en alguns casos, no del tot ben resoltes: pantalla de dimensions reduïdes, mala insonorització... Actualment, tanmateix, l'opció de les multi-sales encara té molta força. Prova en són els equipaments inaugurats recentment al complex Montigalà de Badalona, al Baricentro de Barberà del Vallès o a la Vila Olímpica. També a l'Avinguda Francesc Macià de Sabadell s'obrirà un complex multi-sales que disposarà de vuit pantalles, amb una capacitat total d'uns 2.200 espectadors.

Pel que fa a les ciutats mitjanes de la perifèria de Barcelona, l'exhibidor Enric Gratacós diu: "Les empreses cinematogràfiques de la perifèria han fet una remodelació de sales important i ofereixen les mateixes pel·lícules que a Barcelona". Aquest és un element fonamental, perquè fins fa set anys, una clàusula de protecció del cinema prohibia l'exhibició de les novetats cinematogràfiques fins que no es treïessin de les cartelleres dels cinemes barcelonins. Els cines de les ciutats de la perifèria, com que poden estrenar les pel·lícules, per una banda, aconsegueixen captar l'espectador de la zona i, per l'altra, aprofiten i es beneficien dels llançaments publicitaris televisius.

Les multi-sales són a mig camí entre la sala convencional i els grans equipaments, que són l'alternativa del futur. A aquests equipaments se'ls ha anomenat megacomplexos. Inspirats en el complex Kinopolis de Brussel·les, estan ubicats fora de la ciutat, amb un aparcament gratuït amb capacitat de fins a tres mil cotxes, ofereixen 25 sales cinematogràfiques amb una oferta molt variada. Les sales compleixen tres condicions fonamentals: tenen una pantalla gran, unes bones condicions de so i unes butaques còmodes. L'eix del complex és el cinema, però el visitant també pot passejar per un parc, pot menjar en un restaurant... S'hi pot passar tot el dia.

Joan Mateu, de l'Institut Europeu de la Imatge, creu que és una altra concepció de l'oci. Però aquí els megacomplexos només són projectes: "Fins que les multinacionals europees d'exhibició no decideixin desembarcar aquí, no ho tindrem. L'empresari d'aquí no es creu encara que el cine pot recuperar el nombre d'espectadors que havia tingut". Mateu pensa que aquests complexos es poden convertir en els futurs cinemes de la comarca, i aglutinar tot el públic espectador dels pobles pròxims. Com les grans discoteques de les comarques. A través dels megacomplexos es pot aconseguir que existeixi una distribució racional de les zones d'oci.

Montse Serra

PALAU DE LA MÚSICA
CONSERVATORI DE VALÈNCIA

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA